

PERE TERRENCES I LES TAULES DEL CONVENT DE SANT BARTOMEU D'INCA

Antònia Torelló Torrens

Fitxa tècnica



AAVV. *Mallorca gòtica*. Barcelona: Museu Nacional d'Art de Catalunya, 1998, pàg. 207.

Títol: taules de l'Anunciació, Trobada de Sant Joaquim i Santa Anna, Naixement i Visitació de Maria a Santa Isabel.

Autor: atribuït a Pere Terrenes.

Data: darrer quart del segle XV.

Tècnica: tremp i daurat damunt fusta de pi.

Localització actual: monestir de Sant Bartomeu de les monges jerònimes. Inca.

Mides: 247 x 68 x 13 cm cadascuna.

Introducció

A Mallorca, el darrer alè de la pintura gòtica té protagonistes forans, com també els tingueren les primeres manifestacions. Entre ells destaquen Pere Niçard i Alonso de Sedano, figura interessant que durant la seva estada a Mallorca treballà amb els pintors locals de més renom del moment com eren Joan Desí i l'autor del qual tractarem aquí, Pere

Terrencs, encara que les personalitats dels interessats es fan difícils d'identificar per no coincidir les dades documentals amb les diferents obres conservades.

A final del segle XV, les relacions entre Mallorca i València devien ser molt intenses, tant pel que fa al camp comercial com a l'artístic, tal com manifesta el fet que molts artistes illencs anessin a fer el seu aprenentatge a la capital lleuantina per retornar, una vegada formats, a la seva terra. Aquest és precisament el cas de l'autor considerat com el més significatiu del pas del segle XV al segle XVI a les Illes.²

Vida i obra de l'autor

Pere Terrencs o Terrenchs fou un pintor actiu entre 1479 i 1528 que relacionem amb el gòtic mallorquí, encara que la seva etapa de formació com a pintor tingué lloc a València.³

El seu nom aparegué a final del segle XIX, i durant el segle XX l'hem pogut anar afermant i documentant, cosa que ens ha permès traçar d'una manera molt exacta tota la seva trajectòria vital i professional.⁴

L'època de la seva vida millor documentada pertany a la seva tornada a l'illa de Mallorca després de la seva formació a València. Fou un artista de gran importància, ja que arribà a ser el primer pintor de la confraria de Sant Lluc i, fins i tot, pintor oficial de l'Ajuntament de Mallorca.

Les escasses dades anteriors eren tot el que se sabia de l'autor fins al 1985. Un altre dels problemes afegits era que tampoc no el podíem connectar amb cap peça de les conservades per no tenir cap tipus de documentació que ho acredités.

Paral·lelament, i durant les mateixes dates, és quan s'agrupen una sèrie d'obres anònimes que avui en dia s'adscriuen a Pere Terrencs i que, en aquell moment, no tenien autor concret.⁵

Avui en dia, però, d'aquest pintor mallorquí coneixem el nom del seus pares; Pere, d'ofici moliner, i Caterina, així com també el nom de la seva dona: Úrsula.

Sabem que el 1479 està documentat a València i que torna a Mallorca el 1483 amb la seva dona, els seus infants, els seus béns i part de la seva família. A partir d'aquí, és trobat als arxius mallorquins fins al 1528.

Segons Llompart, Pere Terrencs tingué una etapa de formació al regne de València de la qual no tenim notícia alguna llevat de la seva relació amb el mestre de Perea i el seu cercle.⁶

2 - SUREDA, Joan. *Historia del arte español. La época de las catedrales. El esplendor del Gótico*. Volum V, Barcelona: Grupo Editorial Planeta, 2002, pàg. 99-100.

3 - AAVV. *Gran enciclopèdia de la pintura i l'escultura a les Balears*. Volum 4, Palma: Àmbit Serveis Editorials, 1996, pàg. 304.

4 - SUREDA, Joan. *Ibidem*, pàg. 99-100.

5 - SABATER, Tina. *La pintura mallorquina del XV*. Palma: Edicions UIB, 2002, pàg. 346

6 - AAVV. *Mallorca gòtica*, op. cit., pàg. 209

Com a moltes altres ocasions el nom de Pere Terrencs apareix documentalment lligat a una gran quantitat de retaules que malauradament no conservem, en tant que un gran nombre de pintures de l'època, amb una gran i indubtable unitat d'estil, no tenen un autor reconegut. Durant algun temps Pere Terrencs fou identificat com Martí Torner, artista de la mateixa època del qual no es tenia cap referència documental dins l'illa, fins que sortí a la llum el nom i el document que ens feia referència a Pere Terrencs, un artista de manifest gust flamenc, tant pel que fa a la iconografia com a allò plàstic.⁷

El fet de relacionar o fins i tot identificar Pere Terrencs amb Martí Torner no és tret casual, ja que tingueren coincidència a la ciutat de València entre els anys 1479 i 1483.

Durant aquest període, Torner era ja un pintor arrelat i amb encàrrecs importants, i el més lògic és pensar en una certa relació entre ambdós, en la qual forçosament Terrencs hauria après de Torner i no a la inversa.⁸

De la seva trajectòria ja a les Illes, destaca el seu nomenament el 1488 com a pintor de l'Ajuntament de Mallorca.

D'entre les seves obres destaquen el retaule dels sants Francesc i Praxedis per a una capella del convent del Carme el 1483, el retaule de la confraria de Sant Jordi dedicat a santa Praxedis, un faristol per a la Seu de Mallorca el 1484; col·laborà amb Alonso de Sedano el 1488 amb unes taules que representaven sant Sebastià i santa Praxedis destinades a la capella municipal de l'Àngel Custodi a la Seu de Mallorca; la pintura de l'orgue de la mateixa Seu el 1498; el retaule major de la parròquia de Manacor el 1489; el retaule de la Mare de Déu del Rosari per a una capella familiar a Felanitx; el retaule de les ànimes de la parròquia de Campos de 1514.

Atesa la gran quantitat d'obres que té l'artista a Mallorca, podem pensar també que la seva arribada a l'illa va estar precedida d'una certa fama, atès que tot seguit obtingué l'encàrrec d'un retaule de format mitjà per al qual havia de percebre la gens menyspreable quantitat de cent lliures, així com la comanda d'una altra taula encarregada per a la Confraria de Cavallers.

A part de tot allò esmentat anteriorment i segons sembla, l'any 1489 ja estava en el cim de la seva carrera, com ho testimonien les capitulacions per al retaule de Manacor. Aquest document és especialment significatiu, perquè, per primera vegada a la documentació mallorquina, apareix citat de qualche manera el tema artístic: tot i que Terrencs es compromet a realitzar les figures segons com ho desitgin els jurats, la realització pròpiament dita i un aspecte aparentment poc rellevant com és el de la indumentària es deixen al criteri del pintor.

En aquest moment, i tal com indicà el pare Llompart, Pere Terrencs és el pintor més important l'època dels Reis Catòlics a Mallorca, cosa que podem constatar no només per la gran quantitat d'obres ni per la seva aparició a múltiples documents, sinó també pels llistats d'artistes que formaven part del Reglament de la Confraria de Sant Lluç.

7 - SUREDA, Joan. Op. cit., pàg. 99-100.

8 - SABATER, Tina. Op. cit., pàg. 350.

Amb relació a això, l'any de la seva fundació, el 1486, ja hi apareix el nostre protagonista citat al darrere de Rafael Mòger i Nicolau Martí, però pocs anys després, el 1512, any en el qual es reestructura la confraria, ja hi surt el primer.⁹

Llompart destaca també la màxima importància del seu taller. Aquesta situació en el context local ha estat també assenyalada pel que fa a l'aspecte tècnic: Pardo, a partir de la restauració de la taula de Sant Jeroni i de la lectura documental, li atorga un paper fonamental en la pintura mallorquina quant al pas del temps a l'oli.

Hem de tenir molt en compte un aspecte que Llompart ja ha comentat: la gran tasca de Terrencs, testimoniada pel nombre de retaules contractats i per la importància d'alguns a nivell documental. Per això es pensa en un taller amb gran quantitat de gent al seu càrrec, que queda de manifest pel fet que en períodes curts agafa encàrrecs importants a diferents llocs de l'illa. També pel fet que en allò relatiu al retaule de Llucmajor de 1516, que Terrencs contracta juntament amb Llaneres, ens ajuda a entendre el paper que tenien els ajudants en el taller del pintor: "Item, som de pacte, que vosaltres dits mestres hajau a pintar totes les testes del dit retaule." Segons sembla, per aquestes dates sortien peces del taller de Terrencs a les quals el mestre no intervenia, d'aquí que els contractants es volguessin assegurar que, almenys, els caps serien obra dels pintors principals.

Estil pictòric

La taula de Sant Jeroni (l'única documentada) ens serveix per a observar totes les característiques que trobem a altres de les obres de Pere Terrencs com són el sentit del natural a partir de l'èmfasi posat a aconseguir un retrat vigorós i el fet de donar un fort modelat a les carnacions i a les qualitats de textura i cromàtiques.¹⁰

Ell és un pintor que domina molt bé el dibuix, amb una gran vivacitat policroma i figures de grans dimensions que ocupen l'espai i eviten així qualsevol element accessori. Són figures escultòriques, de gran volum, dignes i elegants.¹¹ Els seus tipus masculins es caracteritzen per uns rostres amb trets molt semblants: oval arrodonit amb galtes plenes, nas ample, llavis carnosos, clot a la barbata i marques de maduresa tipificades.

Els ulls de les seves figures sempre segueixen el mateix patró: grossos i ovalats, amb parpella inferior accentuada, llagrimer destacat i l'iris desplaçat a la part superior, del qual resulta una mirada fixa i intensa.

La qualitat del seu modelat intensifica els efectes escultòrics i no hi ha cap voluntat d'investigar l'expressió psicològica.¹²

A les escenes narratives la minuciositat flamenca i el detallisme dels objectes que hi representa ens demostren la clara influència de la pintura hispanoflamenca, encara que també mostra un estil de gran inspiració filovalenciana.¹³

9 - AAVV. *Mallorca gòtica*. Ibídem, pàg. 209.

10 - SABATER, Tina. Op. cit., pàg. 351, 395-401.

11 - AAVV. *Mallorca gòtica*. Op. cit., pàg. 209.

12 - SABATER, Tina. Ibídem.

13 - AAVV. *Mallorca gòtica*. Ibídem, pàg. 209.

Podem afirmar sense por que aquest apropament a la natura i als elements emprats per representar-la provenen de la font flamenca i, sobretot, de Robert Campin -mestre de Flémalle- i Jan van Eyck. Pel que fa a les seves particularitats, la que crida més l'atenció és la muntanya ganxuda. Aquest tret, considerat definidor de la mà de Pere Terrencs, no és tal, ja que apareix a moltes altres obres coetànies, fruit de l'observació de les obres hispanoflamenques.¹⁴

Post planteja un possible aprenentatge o influències de Terrencs a les seves obres a aquesta cita textual:

*“Su estilo nos presenta una fase de la general manera hispano-flamenca, pero no muestra afinidades íntimas con ninguna escuela regional de esta manera en la península, que basten para fundamentar una teoría en relación con el lugar donde alcanzara su formación (...). Tuvo con seguridad un conocimiento del arte flamenco, o a lo menos de sus réplicas españolas, y hasta fue algo mas fiel al ejemplo de los Países Bajos que la mayoría de sus rivales catalanes y valencianos, pero no manifiesta tampoco peculiaridad que enlacen sus primeros tiempos con ninguna de las escuelas de la Península, como las de Salamanca, Burgos o Aragón, donde dominaba mas la influencia flamenca (...) Permanece como un exponente enteramente individual del estilo hispano flamenco, y sus orígenes son un enigma”.*¹⁵

Problemàtica d'atribució

La primera vegada que fou exposada una obra de les que ara saben de Pere Terrencs, però que en aquell moment no tenia autor assignat, va ser a l'exposició de la Societat Arqueològica Lul·liana de l'any 1881, al col·legi de la Sapiència de la ciutat de Mallorca, on s'exposà *Les Tres generacions*.

Això donà peu que un grup de pintures de gran similitud estilística s'agrupessin, encara que sense cap autor al qual ser atribuïdes.

El 1915, l'arxiver Manuel Beti trobà a l'arxiu de l'Arxiprestat de Morella un document datat a l'any 1497 que identificava les sarges de l'orgue de l'Hospital de Morella amb un tal Martí Torner, per la qual cosa automàticament tot aquest grup de peces passà a ser atribuït a aquest autor,¹⁶ un pintor mallorquí documentat a València. Per això, Post arribà a la conclusió que aquestes peces mallorquines eren de Martí Torner,¹⁷ cosa que ningú no va rebatre, a excepció de Josep Gudiol al seu volum *d'Ars Hispanie*.¹⁸

A més de les peces que ara s'atribueixen a Martí Torner, hi havia un altre grup de peces de caràcter hispanoflamenc, però d'una mà diferent, que s'aglutinaren entorn del retaule de Sant Francesc a Palma. El fet de no tenir cap obra documentada de l'esmentat Pere Terrencs féu que es pensés que aquest grup d'obres eren seves. Així s'arreglava l'atribució dels dos tallers més importants de pintura mallorquina del segle XV: Martí Torner i Pere Terrencs.

14 - Sabater, Tina. Op. cit., pàg. 357.

15 - POST, C. R., citat a SABARER, Tina. Ibídem, pàg. 350.

16 - AAVV. Mallorca gòtica. Op. cit., pàg. 208.

17 - SABATER, Tina. Op. cit., pàg. 347.

18 - AAVV. Mallorca gòtica. Ibídem, pàg. 208.

Gudiol no estava d'acord amb les anteriors idees que eren anunciades per Post a la seva obra de 1955.

El problema era que Gudiol partia d'una premissa errònia (que la taula del martiri de Sant Sebastià d'Alonso de Sedano era una peça de Terrencs) i això, sumat a l'apreciació que les obres atribuïdes a Torner eren més similars a les de Sedano que a les del mestre de Sant Francesc, va crear un dubte general i un halo de misteri envoltant totes aquestes peces i els dos autors.

Les successives obres tretes a la llum per Jeroni JuanTous i per Guillem Rosselló Bordoy, Alomar i Sánchez Cuenca, associades pictòricament al retaule de les tres generacions, s'atribuïren decididament a Martí Torner. Llavors, les obres associades a aquest foren: la taula de Sant Jeroni del monestir que duu el mateix nom, les taules de Sant Gregori Magne i Sant Agustí i una taula que representa l'Aparició de Crist Ressuscitat a la seva mare del Museu Diocesà, sengles taules dedicades a Sant Joaquim i a Santa Anna del monestir de Sant Bartomeu a Inca, la taula de Sant Nicolau i una sarja amb l'arcàngel Gabriel, ambdues de col·leccions particulars, encara que la segona provenia del palau de l'Almudaina.

La qüestió Terrencs-Torner i tota la seva problemàtica conegué una altra interpretació arran dels estudis de Gabriel Llompart. Aquest autor amplià el catàleg d'obres amb les següents peces: les taules de Sant Joaquim i Santa Anna del monestir de Santa Clara, les sarges que representen l'Anunciació i l'Epifania pertanyents a l'església parroquial de Sóller, la taula de Sant Pere Papa i la taula de Sant Pere Apòstol, ambdues de procedència desconeguda i que als anys 70 eren part de la col·lecció Costa, i la predel·la que representa la presentació de Maria al temple i els sants Sebastià i Antoni.

Seguint el cercle del pintor, també hi situa una petita taula devocional amb una Epifania que es trobava a una col·lecció privada, el tríptic de l'Ecce Homo, una peça propietat de la col·lecció March ja coneguda, però que al moment no tenia cap estudi específic, així com dues peces del monestir de Santa Isabel de monges jerònimes consistent en un foli miniat a ambdues cares on es presenten Sant Jeroni i Santa Isabel, que s'inclou al Llibre de les Constitucions del monestir, i la sarja dedicada a la imatge de Crist fermat a la columna.¹⁹

De totes maneres, Llompart va advertir amb sagacitat, el 1977, que el volum d'obres que Post atribuïa a Torner era massa i que, a més, Torner no apareixia documentat a les Illes en cap moment. Per tot això, podria ser que aquestes obres no fossin de l'esmentat Martí Torner i que fossin de Pere Terrencs, que apareixia moltes vegades citat a la documentació mallorquina encara que mai en concordança amb les peces, ja que de les seves no es tenia informació de cap tipus.

A aquesta llacuna se li trobà una solució el 1985, quan el prevere Josep Estelrich va descobrir a l'arxiu del convent de clausura de Sant Jeroni els pagaments d'una taula amb el titular de l'església que donaven llum al seu autor: Pere Terrencs i les dades de l'execució, 1504-1512.

19 - SABATER, Tina. Op. cit., pàg. 346- 347

Des d'aquest moment, les primeres atribucions fetes aquest grup d'obres, amb el nom de Martí Torner, artista només documentat a València entre 1480 i 1497, passaven ara a tenir el nom de Pere Terrencs com a autor.

Totes aquestes taules han estat comparades amb la documentada obra de Sant Jeroni amb el resultat d'unes similituds estilístiques molt altes.²⁰

Gràcies a això, el problema de l'autoria s'arreglava, atès que teníem peces conservades atribuïdes al dit pintor, encara que també apareixia el problema que moltes altres obres documentades no eren conservades. Algunes d'elles són el retaule d'advocació indeterminada realitzat per Terrencs i Sedano, segons sembla abans de 1488, amb destinació al convent de franciscans de Sóller, pel qual es cobraren setanta lliures; un retaule contractat l'any 1506 per Pere Terrencs i els jurats d' Algaida destinat a Sant Honorat del puig de Randa; i el retaule de les Ànimes de la parròquia de Campos que coneixem per un esbós de contracte datat de 1514.

També va fer feina en un retaule per a la parròquia de Lluçmajor, segons contracte de 1516, en el qual Terrencs i un pintor desconegut fins al present, Gregori Llaneres, havien d'encaixar taules preexistents i un retaule dedicat al sant titular del convent de Sant Domènec, que Terrencs va pintar conjuntament amb Miquel Frau, del qual sabem pel pagament de la darrera part efectuat el 1522; al document actua com a testimoni Miquel Vidal, un pintor valencià aleshores resident a Mallorca.

La taula de Sant Jeroni, l'única datada i ben documentada, pertany al retaule fet per Terrencs entre 1504 i 1508 per a l'altar major del monestir de Santa Elisabet de monges jerònimes. És l'obra amb més informació sobre el pintor i, encara que no sigui objecte del meu estudi particular, en faré una mica de ressenya seguint el que comenta Estelrich. Confirma que no se'n coneix documentalment el projecte global, tot i que s'ha pogut saber pel llibre d'albarans que tenia una cimera dedicada a l'escena del Nin Jesús trobat al temple. Substituït al segle XVII per l'actual retaule barroc, fou desmuntat i espargides les taules pel recinte conventual.²¹

De totes maneres, i encara que el problema de l'atribució de les peces paregui solucionat, el Sant Jeroni documentat com de Pere Terrencs no té unes característiques estilístiques i iconogràfiques que permetin aclarir l'autoria de totes les altres obres que no estan documentades i que s'atribueixen a aquest autor.

Totes aquestes taules citades no estan, estilísticament, gens enfora de les sarges que trobem a Morella o al retaule de la Vida de Jesús i Maria del Museu Catedralici de Sogorb a Castelló, atribuït a Martí Torner.

Com a aspecte curiós i voltant tota aquesta polèmica trobem una muntanya ganxada que es relacionaria amb l'obra de Pere Terrencs, però que també es troba a aquest retaule que s'atribueix a Martí Torner.

20 - AAVV. *Mallorca gòtica*. Op. cit., pàg. 209.

21 - SABATER, Tina. Op. cit., pàg. 348- 351.

El problema és que no tenim cap document que identifiqui Torner fent feina a Mallorca; per tant, tot aquest conjunt d'obres passa directament a formar part de l'atribució de Pere Terrencs i del seu taller o cercle més proper.²²

Una altra de les hipòtesis que sorgí als anys 60 proposava que l'anomenat mestre de Sant Francesc seria un altre artista d'influx burgalès que es coneixeria amb aquest nom per la gran obra que se li atribuiria al convent dels franciscans de Palma.

Altres atribucions a aquest mateix artista serien el retaule de Ramon Llull, altres taules conservades per l'illa de Mallorca i altres a col·leccions espanyoles i estrangeres.

Tindria un estil tosc, però amb encant, lleu esquematisme i gran monumentalitat de les figures de tradició a Sedano que el mateix autor dugué d'Itàlia.

El mestre de Sant Francesc s'identificà amb Pere Terrencs, també adscrit al cercle de Sedano i que tindria un gran paregut amb l'obra de Martí Torner.

Per tot allò dit anteriorment, es considerà que les obres del mestre de Sant Francesc podrien ser de Martí Torner i les obres atribuïdes per Post a Martí Torner podrien ser de Pere Terrencs.²³

Aquesta hipòtesi sostinguda a l'*Ars Hispanie* avui en dia ha estat totalment superada per estudis posteriors.

Història de les taules

Aquestes dues taules que ens ocupen foren descobertes cap als anys 60 per l'estudiós i fotògraf Jeroni Juan i actualment es troben al convent de Sant Bartomeu d'Inca, de les monges jerònimes.

Al seu inici, serien o haurien estat part d'un retaule de grans dimensions dedicat, possiblement, a la Mare de Déu, i aquestes dues pintures es correspondrien amb les taules laterals.

La primera de les taules ocuparia, al retaule original, una hipotètica disposició esquerra al retaule i és la que representa a la part baixa la trobada-abraçada de Sant Joaquim i Santa Anna davant la Porta Daurada i a la part superior la representació de l'Anunciació a Maria.

La segona taula es correspondria amb la hipotètica part dreta del dit retaule i hi podem veure la Visitació (visita de la Mare de Déu a Santa Elisabet) i una Nativitat ocupant la part alta.²⁴

Les mides del retaule són: 2,44 metres d'alçada, 69 centímetres d'amplària i 13 centímetres

22 - AAVV. *Mallorca gòtica*. Op. cit., pàg. 207- 210.

23 - GUDIOL, José. *Ars Hispanie. Historia Universal del Arte Hispánico. Pintura gòtica*. Madrid: Editorial Plus-Ultra, 1955, pàg. 296.

24 - AAVV. *Mallorca gòtica*. Op. cit., pàg. 207- 210.

més de fondària. Tenint en compte les mides de les quals disposem avui en dia i sabent que eren les taules laterals d'un retaule, podem afirmar que, d'haver conservat la peça en el seu conjunt, ens hauríem trobat davant una peça de dimensions enormes.

Ambdues taules, d'un mateix retaule dedicat a la Mare de Déu, compten amb prolongacions superiors, a manera de cimeres, on es representen les escenes de l'Anunciació i l'Epifania, tal com hem dit abans. Atès que no comptem amb cap classe de documentació directa o indirecta que ofereixi cap tipus d'informació sobre les taules, cal tenir en compte, amb relació a la seva procedència, que el monestir de les jerònimes d'Inca no es va fundar fins a l'any 1534, però sabem que quatre anys abans vuit monges sortiren de la casa mare de Ciutat per establir un monestir al puig de Santa Magdalena, el qual fou traslladat en la data indicada a l'església de Sant Bartomeu situada dins la vila d'Inca.

El retaule les monges jerònimes ens posiciona respecte a l'origen de les peces. Com s'ha dit, el monestir d'Inca no fou traslladat al seu emplaçament actual fins al 1534, una data molt tardana per a la cronologia de Pere Terrencs. Aquest fet ha estat el que ha motivat el suggeriment que el retaule hagués estat fet per a l'església existent de Sant Bartomeu.

Tanmateix, sembla més lògic suposar que fou encarregat al pintor per les jerònimes de Ciutat, atès el fet que li confiaren també el retaule major de l'església conventual i les il·lustracions miniades del Llibre de les Constitucions.

Per tant, el més lògic seria pensar que el retaule va ser donat a les germanes d'Inca en ocasió del seu definitiu establiment.²⁵

Obres

Com passa massa habitualment, les obres conservades i els diferents documents que ens han arribat no coincideixen.

De Pere Terrencs tenim tres tipus d'obres: aquelles que conservem i que tenim documentades, les que no conservem, però que tenim documentades, i aquelles que conservem, però, malauradament, no tenim documentades.

Les taules que se li atribueixen són setze, encara que sabem que a l'illa n'hi ha d'inèdites.²⁶

L'única taula conservada i documentada que existeix és la de Sant Jeroni, feta per al convent de les jerònimes de Palma. També és una peça mutilada, ja que pertanyia a un retaule complet dedicat al sant i que fou desmuntat durant l'època barroca per posar-ne un altre "més de moda" per al moment.

Només conservem aquesta peça, ja que les altres en desmuntar el retaule es perderen o han estat destruïdes pel pas del temps.

25 - SABATER, Tina. Op. cit., pàg. 360.

26 - AAVV. Gran enciclopèdia de la pintura i l'escultura a les Balears. Volum 4. Op. cit., pàg. 304.

Aquesta peça és la que ens permet fer totes les altres atribucions i treure les característiques estilístiques i fisionòmiques de l'autor.



SABATER, Tina. Op. cit., pàg. 430.

Al mateix convent de les jerònimes de Palma trobem un llibre amb la imatge també del sant amb grans similituds amb l'obra documentada.



SABATER, Tina. *Ibidem*, pàg. 433.

Al Museu de Mallorca es conserven aquestes taules d'Alaró, part d'un retaule dedicat a la Mare de Déu o amb la Sagrada Família, ja que conservem la taula central dedicada a les Tres Generacions i una lateral amb l'arcàngel Gabriel.



SABATER, Tina. *Ibidem*, pàg. 439.



SABATER, Tina. *Ibidem*, pàg. 439.

Una altra de les obres a mencionar és la Taula de l'Anunciació, també atribuïda a Pere Terrencs. Prové de la Seu de Mallorca i també és una taula única. El retaule fou llevat del seu emplaçament, però la taula es reutilitzà per a l'orgue de la mateixa catedral, per la qual cosa el seu estat de conservació no és el més òptim. Fou recuperada durant la II República.



SABATER, Tina. *Ibidem*, pàg. 434.

Ja la darrera obra a la qual farem referència és a l'Aparició de Crist ressuscitat a la Verge Maria en presència dels patriarques de la humanitat Adam i Eva, que es conserva al Museu Diocesà de Mallorca.



SABATER, Tina. *Ibidem*, pàg. 440.

Conclusions

Les conclusions que podem extreure d'aquest treball són variades, encara que de cap d'elles podem afirmar de sigui científica al cent per cent, atès que no tenim cap tipus de document que ens ajudi a demostrar les hipòtesis plantejades.

És cert que Pere Terrencs a l'única obra documentada que té, el Sant Jeroni, posa de manifest una fisonomia particular i una manera de tractar els plecs que es repeteix a totes les obres que se li atribueixen.

Si suposem que l'obra miniada del mateix convent també és seva, podem veure un paisatge de clara filiació flamenca i amb característiques que farà seves com el mont ganxut o els típics arbres del paisatge, que trobem a les taules d'Inca.

Per iconografia, però també per la seva manera de fer, comprovem la seva filiació valenciana, però també flamenca, encara que només tenim constància de la seva estada a València.

Pere Terrencs és un autor problemàtic. La documentació no ens demostra que cap de les obres esmentades anteriorment, incloent les taules d'Inca, siguin seves, encara que per esquemes estilístics i fisonòmics puguin ser atribuïdes a la seva persona.

Bibliografia

- AAVV. Gran enciclopèdia de la pintura i l'escultura a les Balears. Volum 4. Palma: Àmbit Serveis Editorials, 1996.
- AAVV. Mallorca gòtica. Barcelona: Museu Nacional d'Art de Catalunya, 1998.
- GUDIOL, José. *Ars Hispaniae. Historia Universal del Arte Hispanico*. Madrid: Editorial Plus-Ultra, 1955.
- SABATER, Tina. *La pintura mallorquina del XV*. Palma: Edicions UIB, 2002.
- SUREDA, Joan. *Historia del arte español. La época de las catedrales. El esplendor del Gótico*. Volumen V. Barcelona: Grupo Editorial Planeta, 2002, pàg. 99-100.